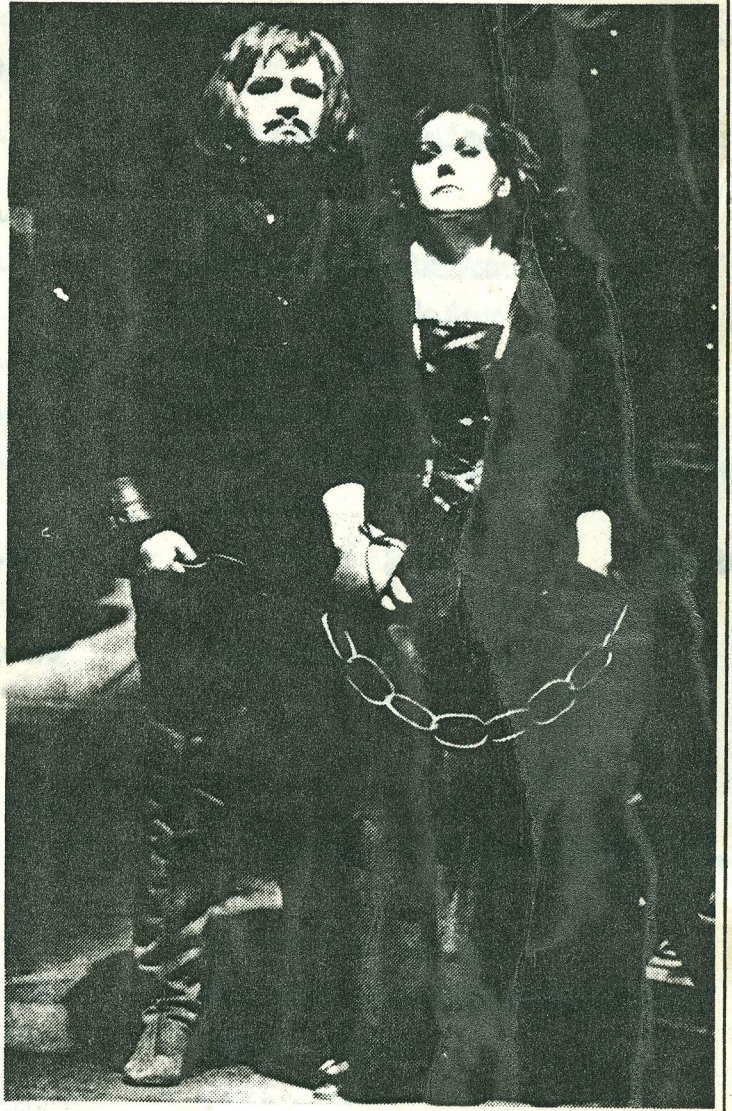

Reigin pappi

Eduard Tubinin Aino Kallaksen romaanin pohjalta luoma ooppera Reigin pappi, joka valmistui 1971, silloin kiellettiin ja vasta nyt sai ensiesityksensä Estoniassa, oli varmasti merkkitapa virolaisessa kulttuurielämässä. Kallaksen rikkaasta romaanista sen libretto kuitenkin antaa vain kalpean aavistuksen, ja tuntuu siltä, että vanhan säveltäjän, joka vasta 60 vuotta täytettyään innostui oopperan tekoon, voimat ovat ehtyneet kesken Reigin pappia luodessaan.

Reigin pappi, syytetyt tuomiolla.

Reigin pappi on kolmiopera ja tuo sellaisena elävästi mieleen Juhani Ahon Juhani, kun tässäkin nuori ja komea tenori (syrjäiseen Hiidenmaan saareen saapuva apupappi) viettelee mukaansa baritonin (kirkkoherran) nuoren vaimon. 1600-luvun ahtaiden moraalisaantöjen mukaan karkulaiset Tallinnassa pidetyssä oikeudenkäynnissä tuomitaan kuolemaan, ja teos päättyy tuomittujen kulkueeseen pyövelin uhkaavan pailukirveen alla kansan huutaessa pilkkahuutojaan.

Ensimmäinen näytös on musiikillisesti rikkaampi, siitä voi poimia moniakin kauniita melodioita ja tunnelmakuvia. Mutta kun oikeudenkäynti, jonka kaiken järjen mukaan pitäisi olla teoksen musiikillisesti vaikuttavin kohtaus, toisessa näytöksessä alkaa, säveltäjä tyytyy pelkkään puheeseen mitäänsanomattomia orkesteritaustaa vasten. Mikä vahinko, ettei Tubin tarttunut Reigin pappiin parhaina luomisvuosinaan!

Tallinna,
PENTTI RITOLAHTI

Loik artistilist

"Profeetta käy taistelua
kansan vapauden puo-
lesta"

Prohvet võitleb vabadu-
se eest

Kotimaa №72 23.VI 88

of. G. bta muusikapäe-
"vad 1988"

Reigi õpetaja

Aino Kallase romaani põhjal loodud Eduard Tubina ooper "Reigi õpetaja", mis valmis 1971. aastaks, siis keelati ja vast nüüd "Estonias" esietendus, oli kindlasti tähtsündmus eesti kultuurielus. Kallase rikkast romaanist annab selle libreto küll ainult kahvatu aimuse, ja tundub nii, et vana helilooja jõuvarud, kes alles 60-aastasena innustus selle ooperi loomisest, nappisid "Reigi õpetajat" kirjutades poolel teel.

"Reigi õpetaja" on kolmnurgadraama ja tuletab seetõttu meelde Juhani Aho "Juhat", kuna siingi noor tore tenor (kõrvalisse Hiiumaa kolkasse saabuv abiõpetaja) võrgutab endaga baritoni (kirikkärra) noore naise. 17. sajandi ahtate moraalireeglite kohaselt mõistetakse ärakaranud Tallinnas peetud kohtus surma ja teos lõpeb rongkäiguga, mille ees hukkamõistetud lähevad rahva pilgete saatel timuka ähvardava kirve alla.

Esimene vaatus on muusikaliselt rikkam, sellest võib välja noppida paljusidki ilusaid meloodiaid ja tunduspilte. Aga kui II vaatuses algab kohus, mis kogu arusaamise järgi peaks olema ooperi mõjuvaim osa, rahuldub helilooja palja kõnega mittemidagiütleva orkestritaustal. Kui kahju, et Tubin ei kirjutanud "Reigi õpetajat" oma parimail loomeaastail!

Tallinn, Pentti Ritolahti

Kotimaa № 72 23.VI 1988

Soome keelest tõlkis Liida Selberg